

STORTINGET

Representantforslag 209 L

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad og Johan Aas

Dokument 8:209 L (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad og Johan Aas om endring av forvaringsreglene

Til Stortinget

Bakgrunn

Den siste tids mediedekning av forvaringsinstituttet har satt fokus på det forslagsstillerne mener er klare svakheter ved dagens forvaringslovverk. Det er, slik forslagsstillerne ser det, nødvendig å foreta en justering av regelverket for å avbøte svakhetene ved det gjeldende lovverket. Et naturlig utgangspunkt for innstramning av forvaringsreglene er å endre de gjeldende reglene for hvor hyppig forvaringsdømte kan søke om prøveløslatelse.

Forvaring er en tidsbestemt straff hvor den domfelte kan søke om prøveløslatelse etter utløpet av eventuelt fastsatt minstetid. Det bærende hensynet bak reaksjonsformen forvaring er at samfunnet skal beskyttes mot de farligste lovbrakterne, og at dette formålet ikke kan oppnås med en tidsbestemt fengselsstraff i alle tilfeller. Det avgjørende ved vurderingen av om forvaringsstraff i utgangspunktet skal idømmes, og ved senere vurderinger av om den skal forlenges, er den foreliggende faren for gjentakelse av lovbrudd fra den domfelte som vil være en trussel mot andres liv, helse og frihet.

Etter utløpet av en eventuell minstetid kan den domfelte begjære seg prøveløslatt. En slik begjæring om prøveløslatelse kan etter dagens lovverk fremsettes ett

år etter idømmelse av forvaringsdom uten minstetid eller ett år etter rettskrafttidspunktet for forutgående dom på nektelse av prøveløslatelse.

Straffeloven § 44 lyder:

«Den domfelte kan løslates på prøve før utløpet av forvaringstiden. Er det fastsatt minstetid, kan den domfelte ikke løslates på prøve før minstetiden er utløpt. Prøvetiden skal være fra 1 til 5 år.

Når den domfelte eller kriminalomsorgen begjærer løslatelse på prøve, fremmer påtalemyndigheten saken for tingretten, som avgjør den ved dom. Når påtalemyndigheten samtykker i prøveløslatelse, kan slik løslatelse besluttet av kriminalomsorgen.

Behandlingen av en sak om prøveløslatelse skal påskyndes.

Den domfelte kan ikke begjære prøveløslatelse før 1 år etter at forvaringsdommen eller en dom som nekter prøveløslatelse, er endelig.»

Forslagsstillerne mener det må på plass en unntaksbestemmelse som gir adgang til å innskrenke den domfeltes rett til å begjære seg prøveløslatt i visse saker. Dette gjelder de sakene der det er en forhøyet gjentakelsesfare for alvorlige lovbrudd.

Dette har en side mot offentlig ressursbruk, da det i de sakstilfellene forslaget er ment å regulere, ikke vil være noen reell grunn til full rettslig prøving av begjæringen om prøveløslatelse. Dette har også en klar side mot hensynet til de som er berørt av handlingene som ligger til grunn for domfellelsen, som vil kunne oppleve det som støtende at gjerningsmannens begjæring om prøveløslatelse skal behandles med så hyppige tidsintervaller som etter dagens lovgivning. De berørte får også belastningen som kommer med opplevd usikkerhet rundt mulig løslatelse av den domfelte, og med dagens system er dette noe som vil repeteres med ettårsintervaller.

Forslagsstillerne mener at tilføyelsen av et slikt unntak til dagens lovbestemmelse om prøveløslatelse på en god måte vil ivareta både den domfeltes rettssikkerhet, bruken av samfunnets ressurser og hensynet til de som er berørt av de straffbare handlingene som i utgangspunktet har begrunnet den enkelte forvaringsdom.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

Vedtak til lov

om endring i straffeloven

9. april 2025

Helge André Njåstad

I

I lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff gjøres følgende endring:

§ 44 fjerde ledd nytt annet punktum skal lyde:

Ved særlig stor fare for at den domfelte på nytt vil begå alvorlig lovbrudd som nevnt i § 40 første ledd, kan retten i forvaringsdommen, eller i dom som nekter prøveløslatelse, fastsette at den domfelte for inntil ytterligere 2 år fra dommen er endelig, ikke kan begjære prøveløslatelse.

II

Loven trer i kraft straks.

Johan Aas